

A regionális média működésének területi meghatározottsága Győr-Moson-Sopron megyében

Spatial aspects of regional media in Győr-Moson-Sopron county

Tóth Péter¹, Ditrói Zoltán²

¹Széchenyi István Egyetem Regionális-tudományi és Közpolitikai Tanszék

²Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola

Összefoglalás: Írásunkban egy, a magyar médiakutatásban alulreprezentált témát érintünk: a regionális sajtó működésével, annak befolyásoló dimenzióival és nem utolsósorban területi vetületeivel foglalkozunk. Az egyes, győr-moson-sopron megyei települések médiareprezentációjának háttérváltozóit vizsgáljuk a megyei napilap cikkeinek elemzésével.

Abstract: In our text we are concerned with a topic, which is under-represented in the Hungarian media research: with the operation of regional press, with its influential dimensions and last but not least with its regional aspects. We are examining variables of the media representation of several towns from Győr-Moson-Sopron county through analyzing the articles of the county journal.

Kulcsszavak: helyi és regionális média, médiageográfia, hírforrás, földrajzi távolság, demográfiai jellemzők

Keywords: local and regional media, media geography, news source, geographical distance, demographical characteristics

1. Bevezetés

A térbeli fordulat jelensége a hetvenes évek óta jellemzi a földrajztudományokat, amivel egy időben a kultúra- és a társadalomtudományok is rálelték a térbeliség fontosságára. Olyan közvetve megjelenített helyek vizsgálata is érdekessé vált a tudósok számára, mint például a tömegkommunikációs eszközökben megjelenő földrajzi helyek reprezentációja. A nemzetközi sajtóelemzések főleg országokra, nagyvárosokra vonatkoznak, regionális kutatás már nem jellemző. Magyarországon a sajtó és médiakutatás főleg piaci alapú, célja a minél nagyobb hallgatottság, nézettség kimutatása, éppen ezért nem tekinthető tudományosnak. A sajtóban előforduló hírtrendekről Fokasz Nikosztól olvashatunk, de ő csak az országos sajtóval foglalkozik (Fokasz, Kopper 2009). A határon túli médiafogyasztást a Médiatudományi Intézet vizsgálja (Dobos 2012). A helyi sajtóval szinte csak Zöldi László (2001) foglalkozik. A Médiatudományi Intézet kötetekben hozza nyilvánosságra kutatásait, a többieknek szinte csak egy negyedévente megjelenő szakfolyóirat marad, a Médiakutató.

2. Tapasztalatok egy régiós médiakutatás kapcsán

Elsőként azt szeretnénk bemutatni, hogy miért fontos, hogy foglalkozzunk a helyi és regionális médiával. Ha megnézzük a példányszámok változását 2000-től napjainkig, akkor azt látjuk, hogy míg a Népszabadság 207 ezres példányszáma 43 ezerre csökkent, addig a Kisalföldé 81 ezerről 63 ezerre. Így bár mindegyik újság kénytelen volt elszenvedni

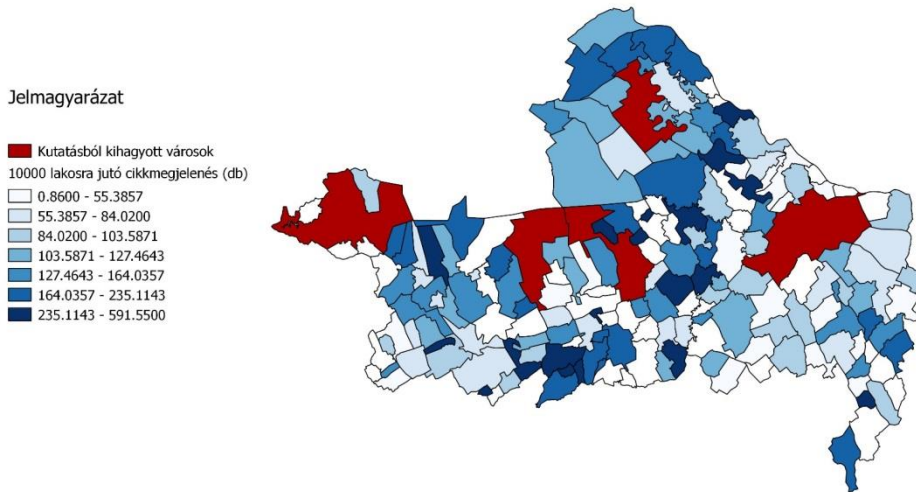
olvasótábora jelentős elpártolását, a Kisalföldet ez sokkal kevésbé érintette, mint a Népszabadságot.

Kutatásunk módszertanáról pár szóban: a Kisalföld c. napilap 2013-as év 294 lapszámát vizsgáltuk meg. A nagyvárosokat, Győrt, Sopront, Csornát, Kapuvárt, Mosonmagyaróvárt kihagytuk, mivel azokkal külön oldal foglalkozik minden számban. Megvizsgáltuk a cikkek számát, az első oldali megjelenések számát, a cikkek hosszát, és ezeket vetettük egybe a központtól mért távolsággal, tehát azzal, hogy az újságíróknak mennyit kell utaznia. Az olvasók számával is szeretnénk volna összehasonlítani, de erre vonatkozó adatot nem kaptunk az újságtól. Az életkort is néztük, mivel feltételeztük, hogy ahol idősebbek ott többen olvasnak újságot. A jövedelmi viszonyok viszont rendelkezésünkre álltak, ez azért érdekes, mert azt feltételeztük, hogy ahol tehetősebbek, ott többen fizetnek elő az újságra. A tartalomelemzéssel elkészített cikkadatbázis adatai és az egyes megyei települések főbb szociodemográfiai adatai között kerestünk kapcsolatot, amit a 1. ábrában ábrázoltunk. A korrelációs együtthatók értékéből látható, hogy a Győrtől mért távolság nem befolyásolja a cikkek számát, viszont az emberek jövedelmi szintje és az átlagéletkor minden vizsgált paraméternél igen. A legerősebb, közepesen erős, pozitív kapcsolatot a települések lakosainak átlagéletkora és a cikkek terjedelme között találtuk (0,344). Erős volt a kapcsolat a megjelent cikkek száma és a településen lakók átlagéletkora között is. Ellentétes és gyengének mondható kapcsolatokat találtunk a településeken mért egy főre jutó befizetett adó mértéke és a településről megjelent cikkek száma között. Ne feledjük, hogy az idősebb korosztály ragaszkodik jobban az írott sajtóhoz. Az idősebb korosztályban nagyobb arányban találhatóak nyugdíjasok, akik befolyásolják a kereseti oldal adatait is, ami közvetve hozzájárul ahhoz az eredményhez, hogy a kevésbé tehetősebb településekkel látszólag többen foglalkozik a sajtó.

		10000 lakosra jutó első oldalas beharangozók száma (db)	10000 lakosra jutó sajtóhírek száma (db)	1 lakosra jutó sajtóhírek terjedelme (sor)	10000 lakosra jutó fényképes cikkek száma (db)
Egy főre jutó befizetett adó (Ft) (2012)	Pearson Correlation	-,199**	-,185*	-,263**	-,159*
	Sig. (2-tailed)	,008	,014	,000	,036
Átlagéletkor (év) (2011)	Pearson Correlation	,056	,336**	,344**	,261**
	Sig. (2-tailed)	,464	,000	,000	,000
Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza a megyeszékhelyig (km) (2012)	Pearson Correlation	-,071	,058	,076	-,027
	Sig. (2-tailed)	,348	,446	,318	,722

1. ábra:Településeket leíró humángeográfiai dimenziók és a sajtómegjelenések adatai közötti korrelációk (saját szerkesztés KSH adatok és Kisalföld gyűjtés alapján)

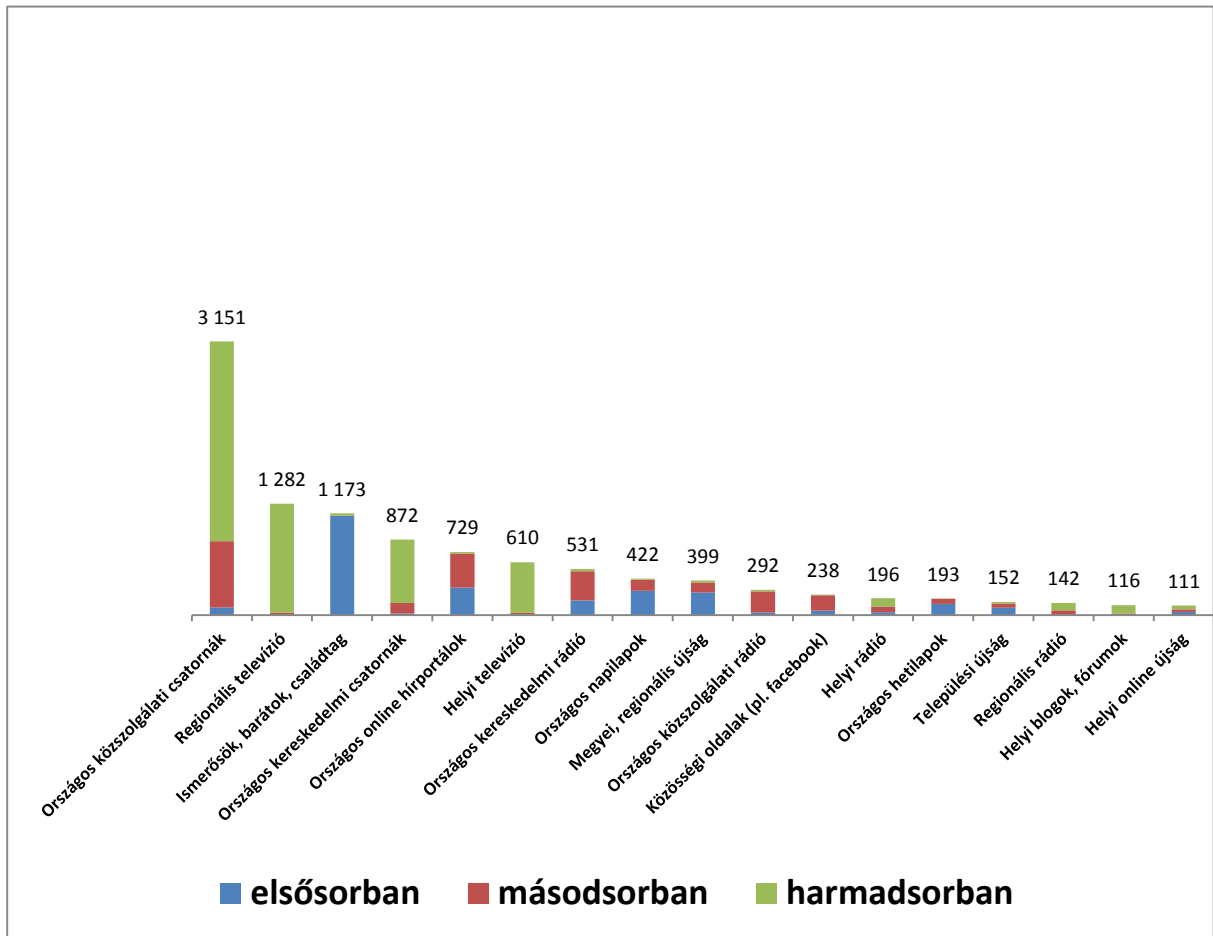
A 10.000 lakosra jutó cikk megjelenések számát feltettük térképre is (2. ábra). Itt is jól látszik, hogy vannak ugyan fehérebb területek, de ezek nem köthetők egyértelműen a távolsághoz. Az kétségtelen, hogy a Győr-Kapuvár és a Győr-Mosonmagyaróvár közötti félúti megállókkal többen foglalkozott az újság. Előbbiből Rábapatona, utóbbiból Abda, Lébény, Ásványráró profitált. Sopron előtt Fertőd sötétebb, Mosonmagyaróvár körül pedig Jánossomorja, Hegyeshalom, Rajka, Dunakiliti, délen pedig Tét és Beled.

2. ábra: 1000 lakosra jutó települési cikkemlítettség a Kisalföld 2013-as számaiban Győr-Moson-Sopron megyében (Kisalföld adatgyűjtés alapján saját szerkesztés)

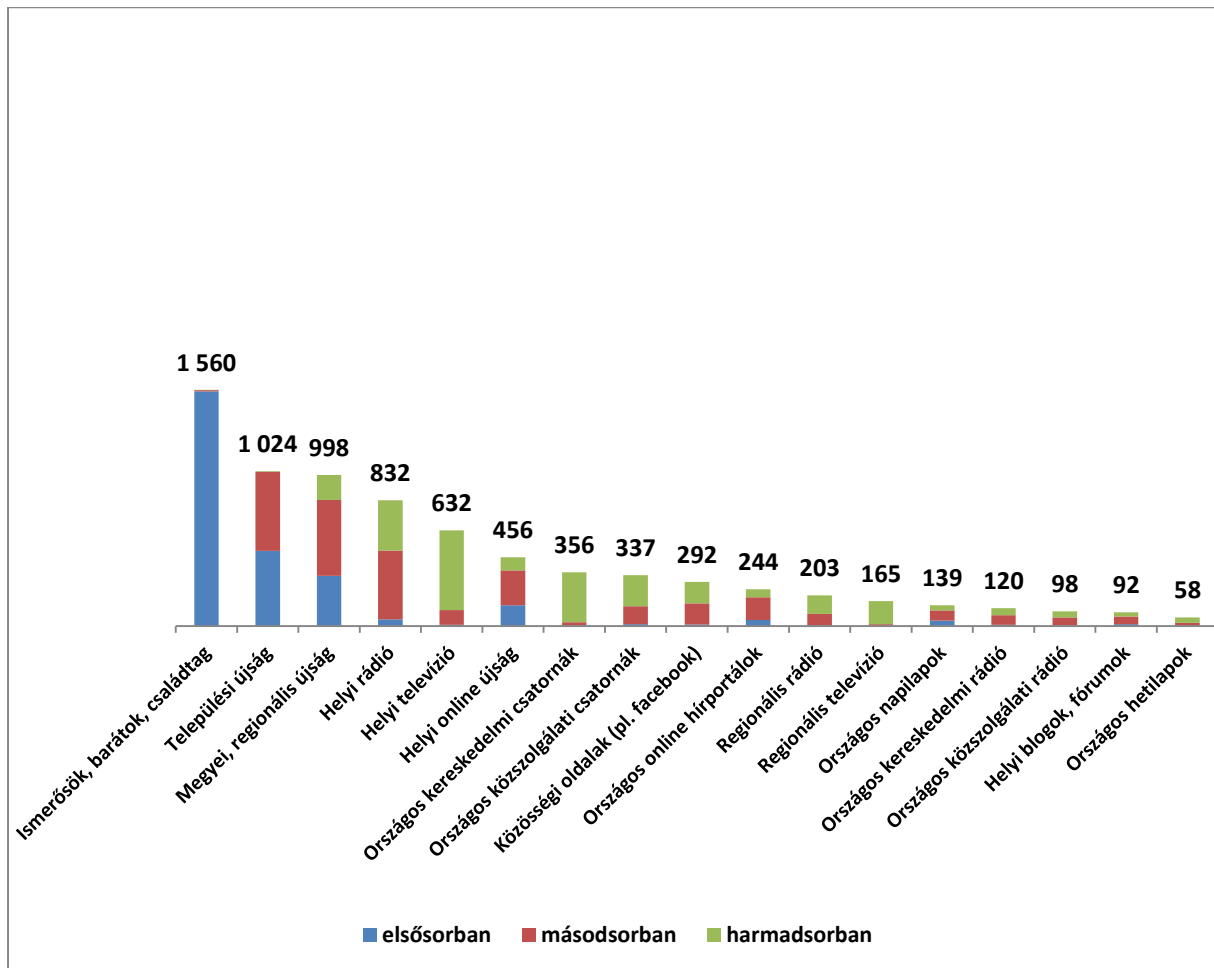
Ugyan ezt tapasztaltuk egyébként, amikor nem a cikkek száma, hanem hossza volt a vizsgálat alapja. Mindkét esetben a kutatásból kihagyott városok körül látható a nagyobb számú és terjedelmű cikkek jelenléte. A jövőbeni kutatásokhoz, amennyiben a területi érintettség pontosabb bemutatása a cél, több központú területi autokorrelációra lesz szükség. A fontosabb, egyedi helyi ügyek hatásának csökkentését pedig több év megjelenéseinek összevetésével lehet kiküszöbölni.

Érdeemes megvizsgálni azt is, hogy az olvasók hogy honorálják az újság törekvéseit. A Győri Járműipari körzet, mint a térségfejlesztés új iránya és eszköze című TÁMOP által támogatott kutatás részeként, több mint 3000 fős városi lakossági mintán végeztük a lekérdézést. Arra a kérdésre, hogy jellemzően honnan szerzi ismereteit az ország történéseiről első-, másod-, és harmadsorban (3. ábra), a többség (3151 fő) az országos közszolgálati csatornákat jelölte meg. Az országos közszolgálati csatornákhöz képest, csak 37%-ban választották a regionális televíziót (1282) és szinte ugyanannyian a barátokat, ismerősöket (1173). Az országos kereskedelmi csatornákat ez utóbbinak csak mintegy kétharmadában választották (872). Ha összehasonlítjuk az országos kereskedelmi és közszolgálati csatornákat, akkor azt látjuk, hogy 3,6-szer többen informálódnak a közszolgálati adásokból. Ezeken kívül még az országos online hírportálokat (729) érdemes megemlíteni, csaknem annyi látogatójával, mint az országos kereskedelmi csatornáké.

3. ábra: Ismeretszerzés forrásai Győrben az országos hírek esetében (Győri Ipari Körzet lakossági lekérdezés alapján saját szerkesztés)

A lakóhely és környéke történéseinek információforrását firtató kérdésre (4. ábra) meglepő módon legtöbbször (1560) az ismerősöket, barátokat, családtagokat jelölték be. Ezt követi kétharmad annyi jelöléssel a települési újság (1024) és a megyei, regionális újság (998), majd ezektől valamennyivel lemaradva a helyi rádió (832) és a helyi televízió (632). Szinte ugyanannyian szerzik a településükről szóló információkat az országos közszolgálati (337) és az országos kereskedelmi csatornákból (356).

4. ábra: Ismeretszerzésforrásai a győri lakosság körében a lakóhely és annak környéke kapcsán (Győri Ipari Körzet lakossági lekérdezés alapján saját szerkesztés)

3. Összegzés

Jelen írásunkból kiderült, hogy a megkezdett kutatás több irányba is folytatható. A regionális média beágyazottsága és működésének országostól eltérő volta miatt lehet érdekes a továbbiakban. Bár a területi hatások egyértelmű erőssége vitatható, azonban látszik, hogy a hírré válás folyamatában az emberi és gazdasági tényezők mellett helyet kell, hogy kapjon ez a dimenzió is.

Irodalomjegyzék

- Dobos, F.: Nemzeti identitás, asszimiláció és médiahasználat a határon túli magyarság körében 1999-2011. Médiatudományi Intézet(2012).
- Fokasz N.,Kopper Á.: Szenzációk kettős szerepben. Az emlékezés helyei és miliói a médiában. Szociológiai Szemle.4,(2009) 25–42.
- Zöldi L.: A globális sajtó. Médiakutató, Tél (2001)
http://www.mediakutato.hu/cikk/2001_04_tel/10_globalis_sajto

Szerzők

Dr. Tóth Péter: Regionális-tudományi és Közpolitikai Tanszék Kautz Gyula
Gazdaságtudományi Kar Széchenyi István Egyetem. 9026 Győr, Egyetem tér 1. E-mail:
ptoth@sze.hu

Ditrói Zoltán: Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola.
Postai cím. E-mail: ditroi.zoltan@radio.hu